

florenów za prace wykonane dla zgromadzenia klasztornego. Możliwe, że to on został wymieniony w kronice karmelitów jako „celeberrimus pictor Mathia”.

W 1782 S. otrzymał od bernardynów wil. wynagrodzenie za „wymalowanie” 2 ołtarzy oraz za 2 obrazy z przedstawieniem Niepokalanego Poczęcia (ołtarze niezachowane). Obecnie jedynym niekwestionowanym dziełem S. w tym kośc. jest obraz ołtarzowy przedstawiający św. Franciszka, zaś prawdopodobnym – obraz ołtarzowy św. Dydaka (po zamknięciu kośc. Bernardynów w 1949 oba płótna były przechowywane do 2013 w kośc. Św. Ducha).

Lopaciński E., *Szkice z dziejów ratusza wil. od XVI do XIX w.*, Prace i Materiały Sprawozdawcze Sekcji Historii Sztuki TPN w Wilnie, III, 1938/39, s. 87, 119. – Lorentz S., *Konserwacja kośc. Ostrobramskiego w Wilnie*, Ochrona Zabytków Sztuki, 1930-31, s. 212. – Morelowski M., *Odkrycia wileńskie*, Alma Mater Vilnensis, 1932 z. 10, s. 56-61. – Tenże, *Znaczenie baroku wil. XVI-II stulecia*, Wilno 1940, s. 42, 62, XXXIV. – Drėma V., *Twórcy kośc. Św. Teresy w Wilnie*, BHS, XXXVIII, 1976 nr 4, s. 297-298 (przedruk [w:] tegoż, *Vilniaus Bažnyčios*, Vilnius 2007, s. 916, 931). – Slovar’ masterov Belorusii. – Wanat B., *Zakon karmelitów bosych w Polsce*, Kr. 1979. – Janonienė R., *Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje*, Vilnius 2010. – *The Lituanian Millenium: History, Art and Culture*, red. Janonienė R., Račiūnaite T., Iršenas M., Butrimas A., Vilnius 2015. – *Obraz Św. Franciszka wrócił do kośc. bernardynów*, <http://l24.lt/pl/kultura-pl/item> (dostęp 15.02.2018).

Arch. Krak. Prowincji Karmelitów Bosych, Czarna, rkps AKO-1: *Cronica Conventus Vilnensis PP Carmelitarum*, s. 482 (kopia kroniki znajdującej się w Centralnym Państw. Arch. Historii Literatury Litewskiej w Wilnie - informacja Marii Kałamajskiej-Saeed). – BN, rkps II 10648: Arch. Michała Brensztejna, *Artyści i rzemieślnicy wil.*, t. 1, k. 207.

A. Bernatowicz

Służewska Teofila z Bzowskich, rysownicza amatorka, ur. ok. 1780, zm. 23 IX 1850 Zakrzówek (obecnie część Krakowa), żona Mikołaja Służewskiego. Była stryjenką drugiej żony Ambrożego Grabowskiego; wspominał on, że „posiadała ... naukę rysunku ...”, którym się w późniejszych latach życia zatrudniała, a nade wszystko robiąc sztuczne kwiaty, którymi zdobiła świątynie Pań-

skie, układając z roślin, mchów, kwiatów, słomek itd. różne obrazki landszaftami zwane”. Grabowski miał w swoich zb. rysunki S. (obecnie zaginione), a także „mały obrazek św. Jadwigi, malowany pędzelkiem bez poprzedniego rysunku, tuszem czy czarną farbą na pajęczynie [zapewne na tiulu]”.

Nowakowski J.F., *Ambroży Grabowski, Wspomnienie z Krakowa*, W. 1869, s. 4 (mylnie odniesiony do S. nekrolog Teofili z Bzowskich Walewskiej z Kur. warsz., 1830 nr 308).

A. Straszewska

Służewski Józef, autor rys. ol. *Kościół*, sygn. i dat: „Józef Służewski d. 8/4 1850”, Muz. Książąt Lubomirskich w ZNiO.

Prawdopodobnie tożsamy z urzędnikiem sądowym Józefem Kalasantym, ur. 25 VII 1826 Kraków, zm. 13 II 1879 tamże, synem Franciszka Mikołaja, „trudniącego się przemysłem”, i Zofii z Gwizdalskich (*I^o voto* Łubieńskiej), żonatym ze Stanisławą z Bzowskich, który był bratankiem Józefy ze Służewskich, drugiej żony Ambrożego Grabowskiego.

Solski T., Zembatówna M., *Ambrożego Grabowskiego „Rękorysy Polaków. Prace malarzkie ziomków naszych”*. *Kat.*, Ze Skarbcza Kultury, 1953 z. 1/4, s. 157, poz. 197.

ANK, Akta stanu cywilnego par. rzymskokatolickiej NMP w Krakowie, sygnatura 29/328/0/1/62: *Akta urodzin, uznania i przysposobienia ... na r. 1826*, poz. 194; Akta stanu cywilnego par. rzymskokatolickiej św. Szczepana w Krakowie, sygnatura 29/331/0/3/202: *Księgi zgonów. 1873-1889*, nr 9/1879; sygnatura 29/331/0/1/50: [Księga urodzeń], 1873-1882, nr 117/1877 (skany na stronie internetowej: geneteka.genealodzy.pl).

A. Straszewska

Służewski Maksymilian, malarz cechowy w Krakowie; wyzwolony na czeladnika 21 XII 1586.

Gąsiorowski, s. 81.

Arch. MNK, *Akta cechu malarzy krak.*, nr 691, k. 11v; nr 697, s. 26-27.

M. Heydel
P. Kluz